

VALGA VALLAVOLIKOGU

Urho Veske

Jüri Noorsalu

Meie kuupäev digiallkirjas nr 21.1-7/5

Eelnõu tagastamine

Austatud Urho Veske ja Jüri Noorsalu

Esitasite 18.08.2025 läbi portaali Rahvaalgatus.ee algatatud eelnõu „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 lõike 1 kohaselt on vähemalt ühel protsendil hääleõiguslikel valla- või linnaelanikel, kuid mitte vähem kui viiel hääleõiguslikul valla- või linnaelanikul õigus teha kohaliku elu küsimustes valla- või linnavolikogu või -valitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks algatusi. Nimetatud eelnõu algatusele on andnud allkirja digitaalselt 303 ja paber kandjal 248 isikut. Valga Vallavalitsus kontrollis allkirja andnud isikute hääleõigust. Kontrolli tulemusena selgus, et allkirja andnud isikute hulgast 268 on olnud allkirja andmise hetkel hääleõiguslikud Valga valla elanikud. See on rohkem kui üks protsent hääleõiguslikest vallaelanikest.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 lõike 2 kohaselt, kui algatatud küsimus kuulub volikogu pädevusse, esitab valitsus selle ühe kuu jooksul volikogule lahendamiseks koos omapoolse seisukohaga. Arvestades asjaoluga, et 19.10.2025 toimusid kohaliku omavalitsuse valimised ning peale valimisi toimus Valga Vallavolikogu III koosseisu 1. istung 28.11.2025 ning alates 05.12.2025 on Valga Vallavalitsus uues koosseisus, siis vastava eelnõu menetlus viibis.

Uues koosseisus Valga Vallavalitsus andis esitatud eelnõule omapoolse seisukoha 18.02.2026. Vallavalitsuse arvamus oli järgmine: Valga Vallavolikogule on tehtud ettepanek tuulepargi eriplaneeringu menetluse lõpetamiseks. Samasisuline eelnõu oli arutlusel 23. septembril 2025 Valga Vallavolikogu erakorralisel istungil, mis selle eesmärgi jaoks kokku kutsuti. Istungil kuulati ära vallavalitsuse esindaja, õigusnõustaja ja planeeringu koostamises huvitatud isiku esindaja. Vallavolikogu otsustas esitatud eelnõud mitte vastu võtta ning jätkata kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisega ja viia nimetatud eriplaneeringu menetlus planeerimisseaduse kohaselt lõpuni.

Valga Vallavalitsus on tutvunud Valga valla tuulepargi eriplaneeringu koostamise materjalidega, varasema menetluse ja kirjavahetustega ning 23. septembril 2025 Valga Vallavolikogu istungil päevakorras olnud eelnõu „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“ menetlusega ja selle juurde antud arvamustega. Vallavalitsus

on seisukohal, et Valga Vallavolikogu 25. oktoobril 2023 otsusega nr 81 algatatud kohaliku omavalitsuse eriplaneering Valga valla tuulepargi kavandamiseks tuleb planeerimisseaduse kohaselt menetleda lõpuni, st läbi viia veel planeerimisseaduse § 107 kohane avalik väljapanek ja sellele järgnev avalik arutelu ning esitada Maa- ja Ruumiametile heakskiitmismenetluse läbiviimiseks. Alles seejärel on võimalik kaaluda kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamise või mitte kehtestamise üle.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise lõpetamine on reguleeritud planeerimisseaduse § 97 sätestatuga. Paragrahvi 97 lõike 1 alusel võib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldaja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetada eelkõige juhul, kui:

1. koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus;
2. planeeringu koostamise eesmärk muutub koostamise käigus või
3. planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamise, koostamise tellimise ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks ja planeeringu koostamisest huvitatud isik selliseid kulusid ei kannata.

Eelnõus on viidanud eriplaneeringu menetluse lõpetamisel planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punktile 1, mis sätestab, et eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise võib lõpetada eelkõige juhul, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus. Planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punkti 1 tuleb mõista eelkõige nii, et eriplaneeringu koostamise lõpetamine on põhjendatud, kui senise menetluse käigus ilmnevad asjaolud, mille tõttu on ilmne või vähemalt ülimalt tõenäoline, et eriplaneeringu algatamisel seatud eesmärgi menetluse lõpuks saavutada võimalik ei ole. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ülesannet (planeerimisseadus § 95 lõige 1) silmas pidades tähendab see seda, et menetluse käigus ilmnenud asjaoludel ei ole vastavat laadi ruumilise mõjuga ehitise püstitamist võimaldava eriplaneeringu tulevane kehtestamine mõeldav. Sama lõike punkt 2 tähendus on tegelikult sama – planeeringu eesmärgi muutumine tähendab seda, et algatamisel seatud eesmärgi (ehk algatamisel eesmärgiks seatud laadiga olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamine) ei ole mõeldav ning menetlus on võtnud sellise pöörde, et parimal juhul saaks sisuliste planeerimisotsuste tegemise etapis (eeskätt planeeringu kehtestamisel) teha otsuse mingisuguse algsest olulisel määral erineva planeeringulahenduse kohta.

Eriplaneeringu menetlus on jõudnud etappi, kus planeeringu lahendus on olnud avalikul väljapanekul ja läbitud on avalikud arutelud. Koostatud lahendust täiendatakse ja täpsustatakse avaliku väljapaneku tulemusel. Menetluse senises käigus ei ole ilmnenud selliseid asjaolusid, mis planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punkti 1 tähenduses üheselt välistaksid planeeringu elluviimise tulevikus. Samas saab planeeringu elluviidavuse ja otstarbekuse üle lõpliku hinnangu anda alles pärast avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu läbiviimist ning kõigi asjaomaste seisukohtade ärakuulamist. Menetlemiseks esitatud eelnõus ei ole esile toodud konkreetseid asjaolusid, mis oleksid ilmnenud eriplaneeringu koostamise käigus ja mis üheselt välistaksid planeeringu elluviimise tulevikus. Eelnõu preambulas leiab märkimist rida teemapüstitusi, mis on lahendatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamiseks läbiviidud keskkonnamõju strateegilise hindamisega, seades vajalikel juhtudel meetmed edasiseks projekteerimiseks.

Olles ära kuulanud erinevad arvamused ja seisukohad ning tutvunud eriplaneeringut puudutavate materjalidega, tagastan otsuse „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu. Vallavolikogu peab vajalikuks viia eriplaneeringu menetlus planeerimisseaduse kohaselt lõpuni, et oleks võimalik teha igakülgset kaalutletud otsus planeeringu kehtestamise või kehtestamata jätmise üle. Tagastamise põhjused on alljärgnevad:

1. Samasisuline eelnõu oli arutlusel 23.09.2025 Valga Vallavolikogu istungil. Istungil kuulati ära vallavalitsuse esindaja, õigusnõustaja ja planeeringu koostamises huvitatud isiku esindaja. Vallavolikogu otsustas esitatud eelnõud mitte vastu võtta ning jätkata kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisega ning viia nimetatud eriplaneeringu menetlus planeerimisseaduse kohaselt lõpuni.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 lõikest 1 tulenev rahvaalgatuse õigus on iseseisev õiguslik mehhanism, mida vallavolikogu austab ja mida on käesolevas asjas nõuetekohaselt menetletud. Samas ei tulene nimetatud sättest ega muust õigusaktist kohustust suunata rahvaalgatusena esitatud eelnõu volikogule sisuliseks arutamiseks juhul, kui volikogu on samasisulise eelnõu üle juba otsuse langetanud. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 32 lõige 2 kohustab valitsust esitama algatatud küsimuse volikogule lahendamiseks, kuid see ei tähenda, et volikogu esimees, kelle ülesandeks on eelnõude kontroll ja menetluse korraldamine, ei võiks eelnõu tagastada töökorrast tulenevatel alustel, eelkõige juhul, kui eelnõu ei vasta vorminõuetele või on puudulikult põhjendatud või varasemalt juba vahetult menetletud. Eelnõu esitamise viis - olgu selleks volikogu liikme algatus või rahvaalgatus - ei mõjuta volikogu esimehe pädevust hinnata eelnõu vastavust töökorra nõuetele ja menetlemise eelnevat kulgu.

2. Esitatud eelnõus ei ole märgitud asjaolusid, mis on ilmnunud eriplaneeringu koostamise käigus ja välistavad üheselt mõistetavalt planeeringu elluviimise tulevikus. Planeerimismenetluse, sealhulgas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eesmärk ongi välja selgitada, kas, kuhu või milline objekt tulevikus rajada võimalik on. Kuigi teatud projektid on sellist laadi, et planeerimismenetluse esemeks saabki olla vaid küsimus, kas just teatud konkreetselt piiritletud tunnustega objekti rajamine on võimalik või mitte, siis käesolevas asjas ei ole see aga nõnda, kuna kõnealuse eriplaneeringu eesmärk oli leida võimalik asukoht tuulepargile. Tuulepargi puhul saaks eriplaneeringu koostamise lõpetamine planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punktide 1 ja 2 alusel põhjendatud olla eelkõige juhul, kui menetluse käigus oleks ilmnunud, et mistahes tuulepargi rajamine kogu planeerimisalaks olevale valla territooriumile ei oleks menetluse lõpuks realistlik. Eriplaneeringu koostamise käigus ei ole käesolevaks ajaks ilmnunud selliseid asjaolusid, mis planeerimisseaduse § 97 lõike 1 tähenduses üheselt välistaksid planeeringu elluviimise. Planeerimisseaduse kohaselt ei ole planeeringu lõpetamine kohustuslik, vaid võimalus, mida saab kasutada juhul, kui planeeringu eesmärk ei ole enam saavutatav või kui ilmnevad objektiivsed takistused, mis muudavad planeeringu elluviimise tulevikus võimatuks. Lõpetamine toimub haldusaktiga, mis peab olema sisuliselt põhjendatud ja vastama haldusmenetluse seaduse nõuetele. Käesoleval juhul on vallavolikogu seisukohal, et eriplaneeringu menetlus tuleb viia planeerimisseaduse kohaselt lõpuni, mille järel on võimalik langetada kaalutletud otsus planeeringu kehtestamise või kehtestamata jätmise üle. Huvitatud isik on jätkuvalt olemas ja valmis planeeringu koostamist rahastama.

Käesoleval juhul ei ole esitatud eelnõus piisaval määral esile toodud põhjendusi, mis tingiks planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punkti 1 absoluutse kohaldamise. Puudulikult põhjendatud eelnõu ei ole võimalik suunata vallavolikogule menetlemiseks. Eelnõu põhjendusi ja asjaolusid saab esitada vaid eelnõu esitaja, vastuvõtmiseks olulisi asjaolusid ja põhjendusi ei saa lisada keegi teine. Täiendavalt saab esile tuua, et haldusasjas nr 3-22-139 on kohus selgitanud, et vastuolu olemasolevate planeeringute või arengukavadega ei tähenda planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punkti 1 olukorda, sest kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu menetluse läbiviimise käigus tulebki erinevate osapoolte koostöös välja selgitada, kas ja millises ulatuses on võimalik

eriplaneeringu kehtestamine, arvestades muu hulgas ka olemasolevates planeeringutes märgitud eesmäärke.

Arvestades eeltoodud põhjendusi ja tuginedes Valga Vallavolikogu 22.12.2017 määrusega nr 13 vastu võetud Valga Vallavolikogu töökorra § 6 lõike 2, lõike 3 punktidele 1 ja 2 ning haldusmenetluse seaduse § 54 lõikele 1 tagastan Teie poolt portaali Rahvaalgatus.ee esitatud eelnõu, mis ei vasta nõuetele. Vallavolikogu viib eriplaneeringu menetluse planeerimisseaduse kohaselt lõpuni ning langetab seejärel kaalutletud otsuse. Rahvaalgatuses esitatud eelnõu on ühtlasi sisulises ulatuses vahetult eelneva vallavolikogu koosseisu poolt menetletud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mati Kikkas
esimees